

TEGELS

Procesboek

Studio Make/Shift

Maura Put

31 augustus - 15 december

Inhoud

Pieter de Hoochweg 129

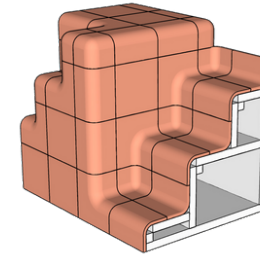
Fragment

Abstractie fragment

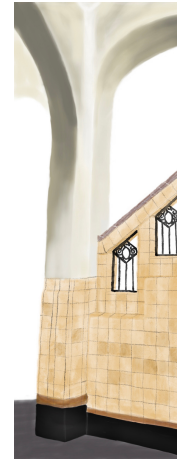
Nieuwe aanwezigheid

Abstractie nieuwe aanwezigheid

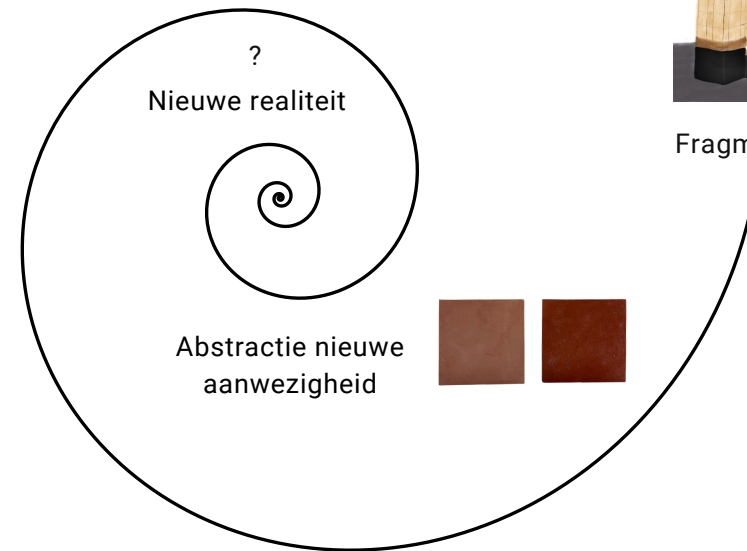
Nieuwe werkelijkheid

Nieuwe aanwezigheid

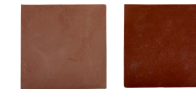

Fragment

?
Nieuwe realiteit

Abstractie nieuwe
aanwezigheid

Abstractie fragment

Pieter de Hoochweg 129

Belangrijkste informatie

Het gebouw van de voormalige Maritieme School ligt op de hoek van de Pieter de Hoochstraat en de Pieter de Hoochweg in Delfshaven Rotterdam. De Maritieme School, het schoolgebouw en de conciërgewoning, gebouwd in 1916, zijn een rijksmonument.

Het ontwerp in overgangsstijl is van gemeentearchitect Walter Dahlen en gemaakt in opdracht van de Zeevaartschool, opgericht in 1833. De Zeevaartschool was het instituut waar officieren en stuurlieden werden opgeleid voor de groeiende havenstad Rotterdam. De Maritieme School is opgegaan in het Scheepvaart en Transport College (STC), gelegen in het naastgelegen Lloydkwartier. Tegenwoordig wordt het gebouw gebruikt voor de RAVB van de Hogeschool Rotterdam.

Broekbakema heeft een aanbouw aan het pand toegevoegd. Er werd een moderne uitbreiding gerealiseerd, waardoor de oppervlakte van het gebouw werd vergroot tot 4.800 m². Het gebouw is volledig voorzien van airconditioning met klimaatconvectoren, die per ruimte instelbaar zijn.

Het schoolgebouw bevindt zich op de hoek Pieter de Hoochweg/Pieter de Hoochstraat. Het gebouw is gebouwd op een onregelmatige L-vormige plattegrond en opgetrokken in rode baksteen met natuurstenen (rustieke) plint en details. De ZO-hoek wordt gemarkeerd door een toren.

Architectuur

Het gebouw bestaat uit twee en deels (op de hoek en aan de Pieter de Hoochweg) drie verdiepingen en heeft schilddaken (lange vleugels) en kruisadeldaken (achter gevels), bedekt met gevlochten pannen. De gevels zijn voorzien van een geprofileerde daklijst met gedekte lijst.

Deuren en (rechthoekige) ramen hebben houten kozijnen en zijn voorzien van natuurstenen dorpels. De gevels aan de Pieter de Hoochweg en de Pieter de Hoochstraat zijn gespiegeld, maar het bouwvolume aan de Pieter de Hoochweg ligt een verdieping hoger.

De gevels zijn vier traveeën breed (elke travee herbergt een klaslokaal) met elk drie rechthoekige (schuif)ramen met kleine beglazing.

De entree van de school bevindt zich op de hoek en wordt gemarkeerd door een (rustiek) natuurstenen entreeportaal met rondbogen aan beide straatzijden en een bakstenen kruisgewelf. Het portiek bevat de dubbele houten (geprofileerde) voordeur met rondboogdakraam en twee smalle ramen. De natuurstenen hoekpijler tussen de rondbogen is hoger opgetrokken en vormt tevens de hoekpijler van een boven de entree gelegen balkon met een bakstenen balustrade met een natuurstenen afdekstrook. Op de hoekpijler staat (met hoofdletters) "ZEEVAART SCHOOL".

Interieur

In het interieur bevindt zich in de ingang van de hoofdingang een bronzen plaquette "Ons Varen, Nederlandse Glorie. Gemeentelijke Zeevaartschool Rotterdam 1833 - 27 september 1958". De gangen hebben rondbogen, lambrisering van geglazuurde beige/zachtgele tegels en een tegelvloer met een geometrisch motief van grijze, witte, zwarte en beige/zachtgele tegels. De vensterbanken in de gangen zijn gemaakt van rood marmer. Het monumentale trappenhuis heeft cassetteplafonds en een massieve betegelde balustrade met daarin smeedijzeren decoratieve balustrades en een roodmarmere leuning. Het trappenhuis wordt verlicht door glas-in-loodramen met een decoratieve roze rand afgezet met blauw/witte bies en in het midden van elk raam bevindt zich een rechthoekig glas-in-loodraam met motieven die verwijzen naar de scheepvaart.

Waardering

Een schoolgebouw met conciërgewoning ontworpen door gemeentearchitect W. Dahlen in overgangsstijl, gebouwd in 1916 als zeevaartschool, van algemeen belang vanwege zijn cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde. Ook van belang vanwege de ensemblewaarde binnen het zuidoostelijk deel van Delfshaven, gekenmerkt door monumentale architectuur uit deze periode.

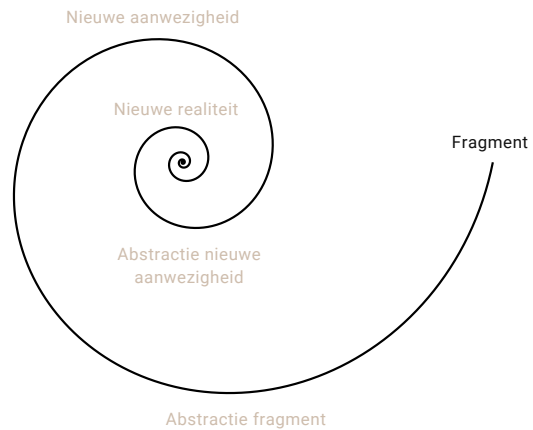

Fragment

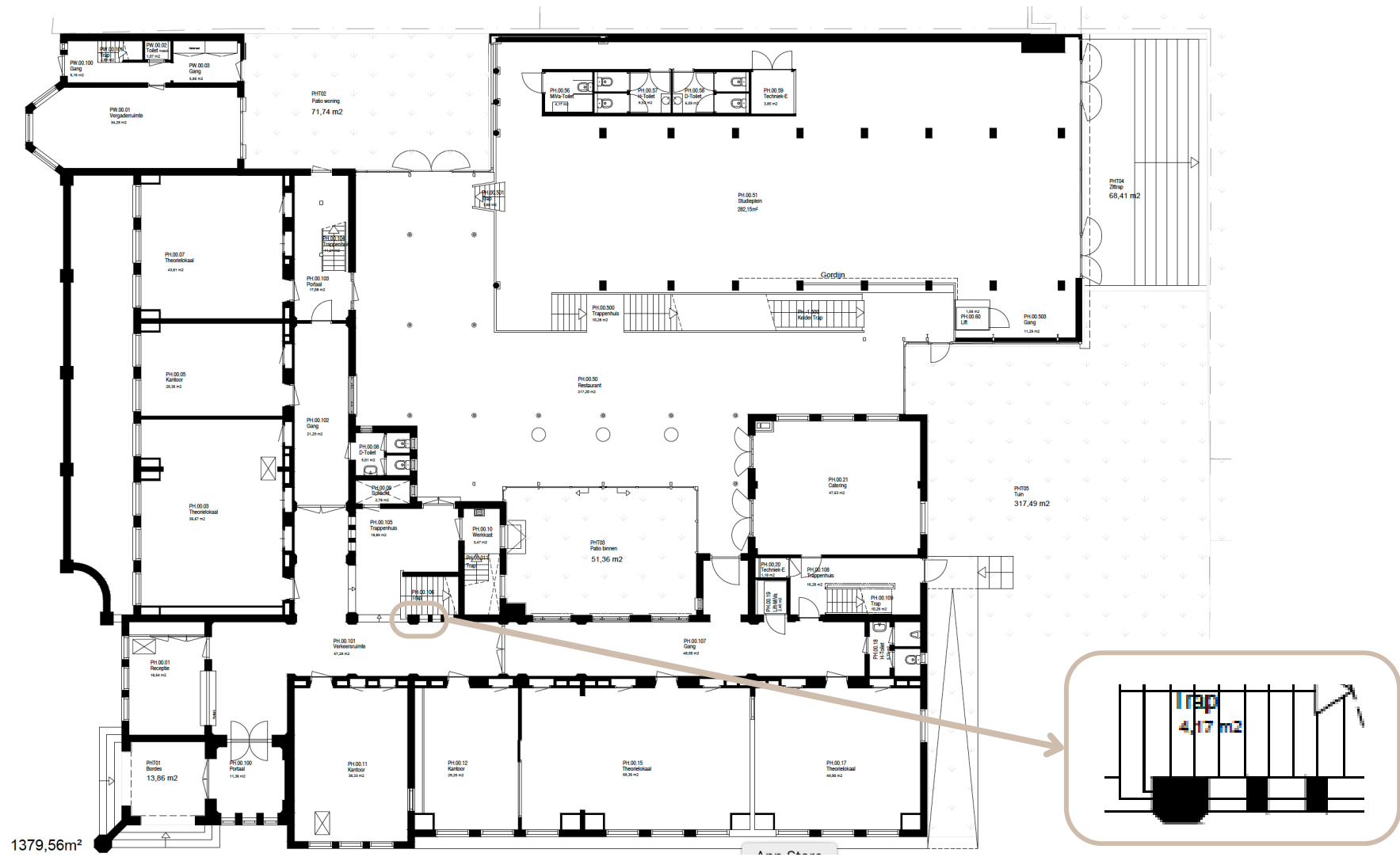
Het fragment dat ik heb gekozen is het centrale trappenhuis waar je meteen tegenaan loopt als je de academie binnenkomt. Het trappenhuis is een hele mooie ruimte waar je contact maakt met de omgeving terwijl je verticaal beweegt. Wat mij meteen aansprak aan dit fragment waren de tegels.

Toen ik het fragment nader bestudeerde, kwam ik tot de conclusie dat er in dit gedeelte ronde tegels voorkomen. Er kwamen meteen meerdere vragen bij me op over de maakbaarheid en de voorbereidingen die getroffen moesten worden, maar ook dat het jammer is dat dergelijk handwerk niet meer gebruikelijk is.

Deze vragen waren dan ook meteen de aanleiding voor mijn project en dit zie je nog steeds direct terug in het eindproduct.

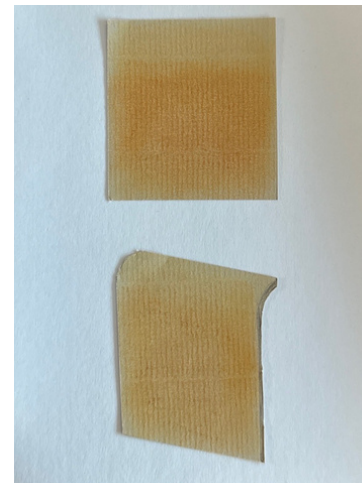
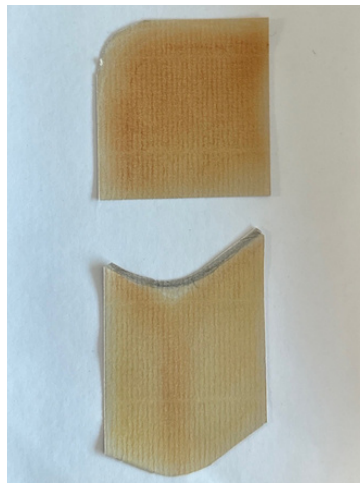
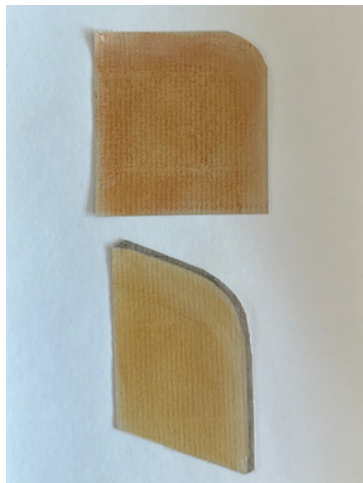
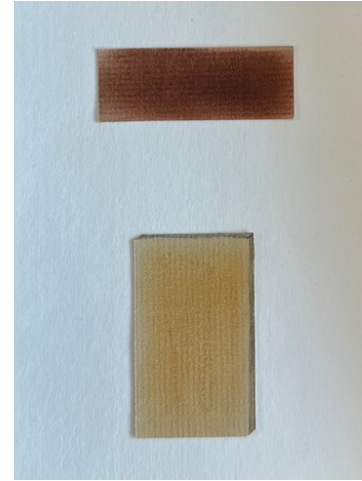
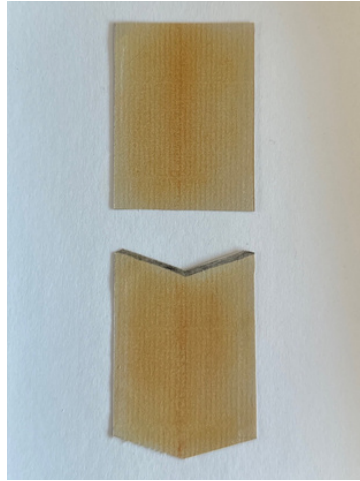
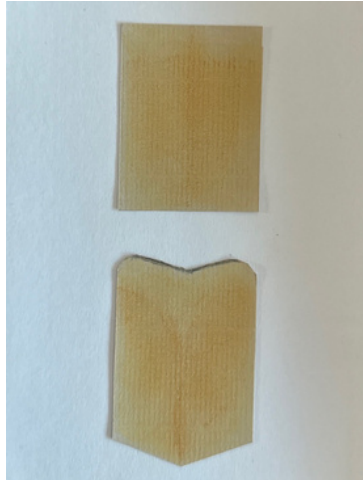

Locatie fragment

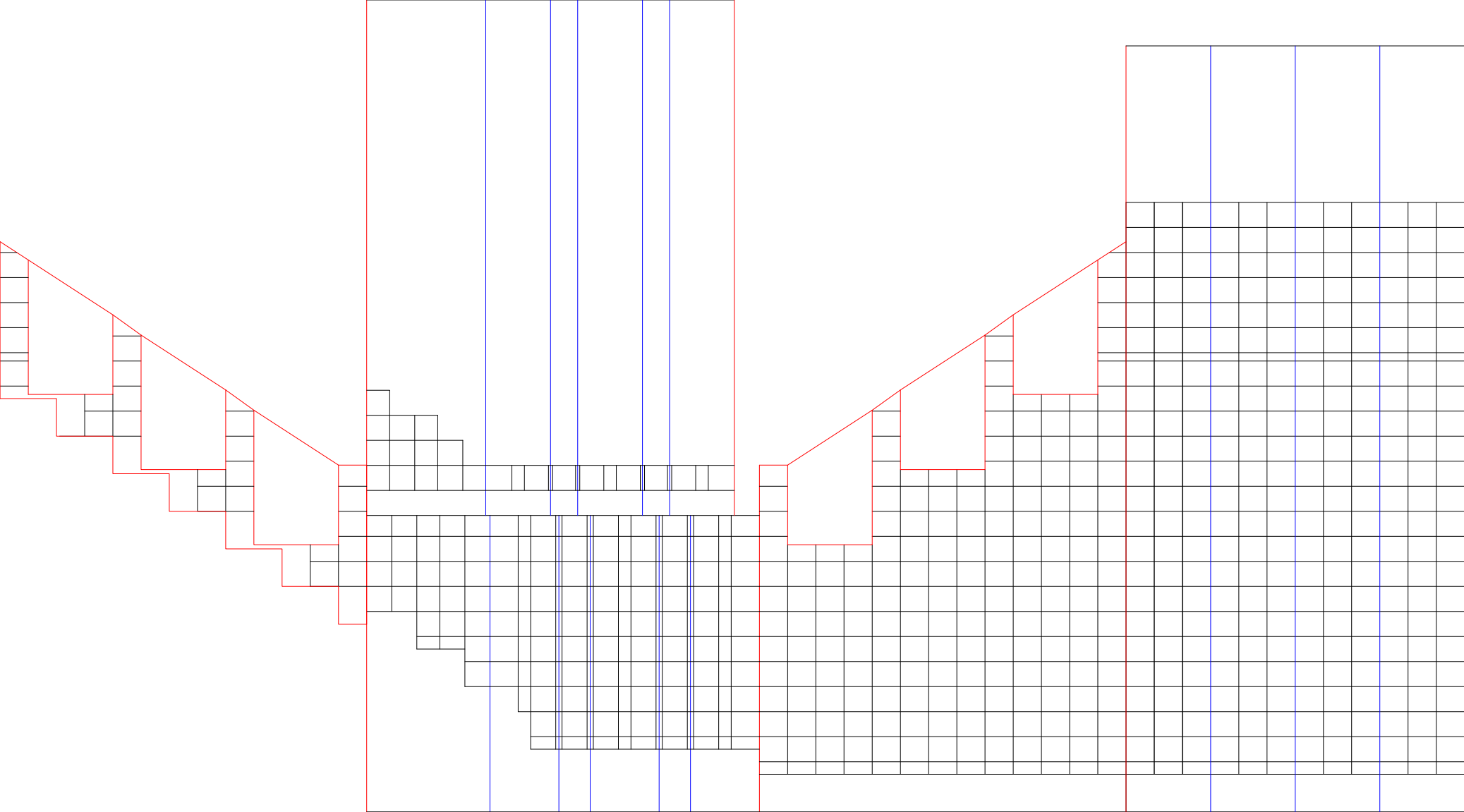

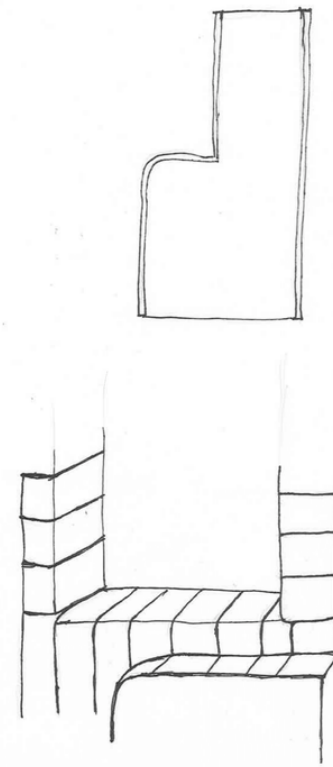
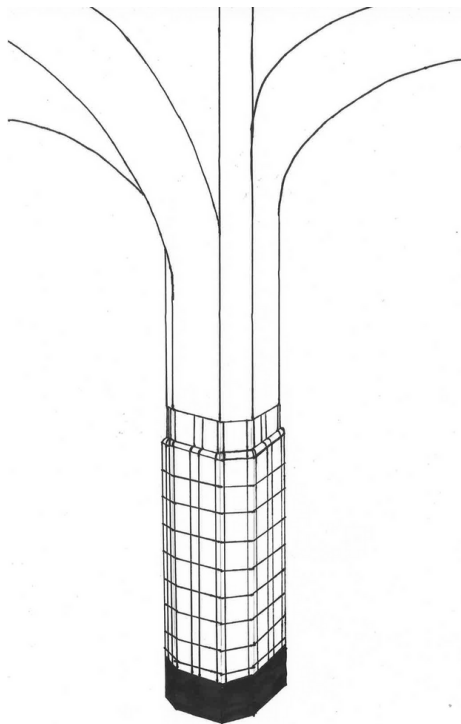
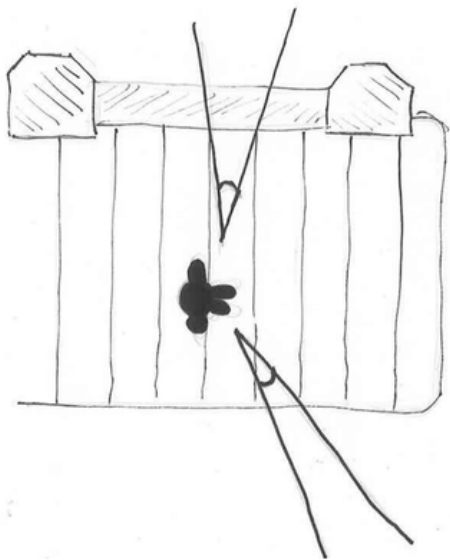
Catalogus fragment

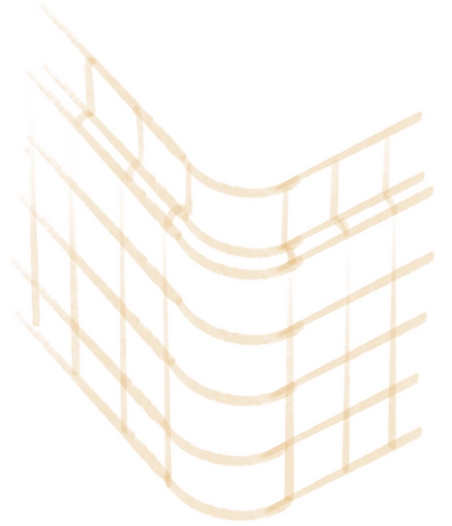
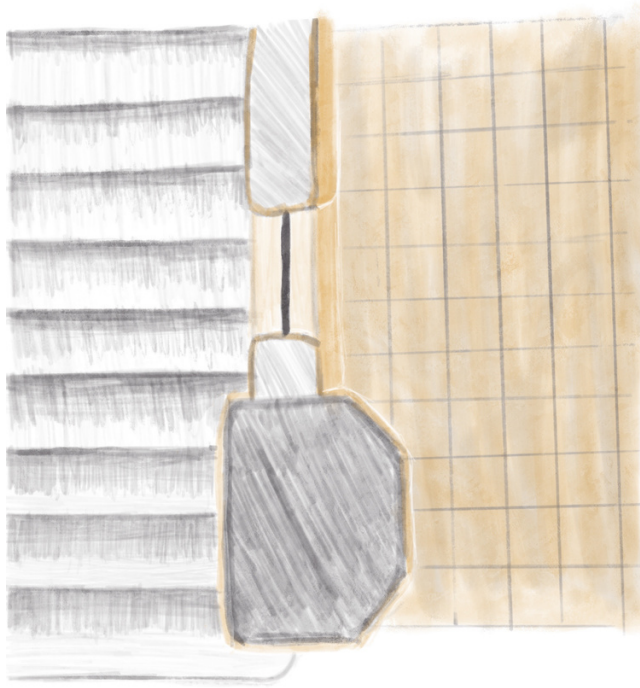
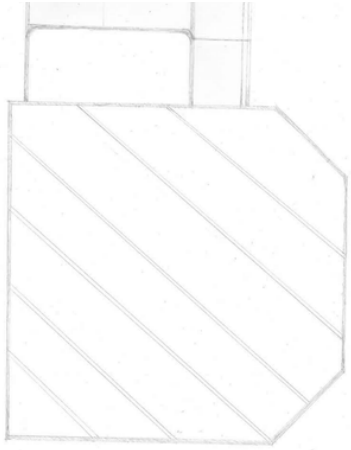
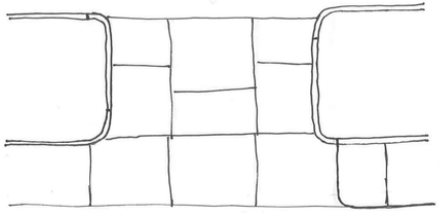

Wandafdruck fragment

Fragment van tekeningen

Modellenfragment

Trap met tegels

Kolom

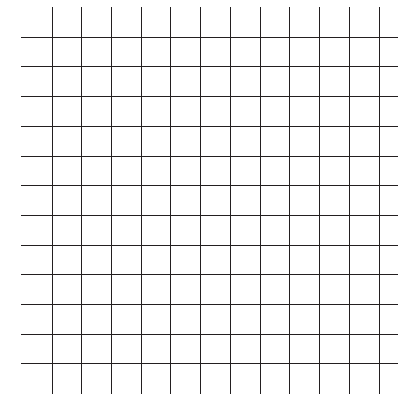
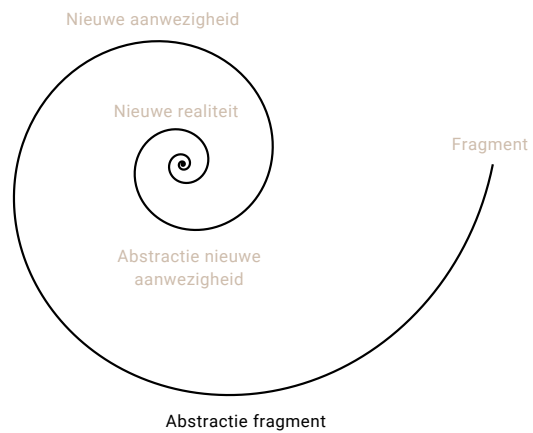
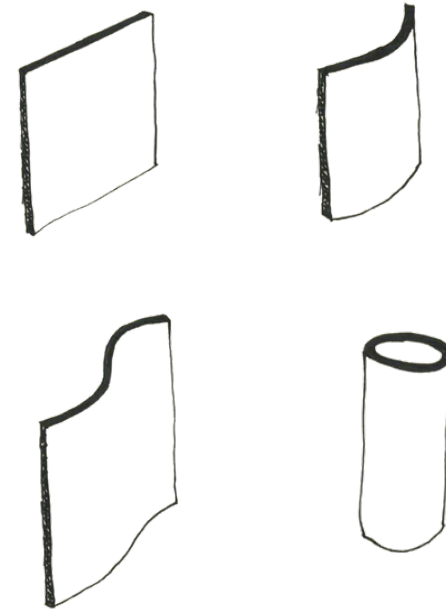

Tegels gemaakt van klei

Abstractiefragment

Ik begon vrij snel met het abstraheren van het gekozen fragment. De verschillende tegels in het bestaande fragment heb ik omgezet in een catalogus. Deze catalogus vormde het startpunt voor de abstractie van het fragment.

Een belangrijk uitgangspunt werd het raster. Op basis van het raster in combinatie met een curve ben ik gaan kijken naar mogelijke tegels en hun vormen.

Nieuwe locatie

Aan het einde van een vleugel bevindt zich een vergeten ruimte: de noodtrap. Deze plek, met zijn aparte uitstraling, scheidt één klaslokaal van de rest van de school, waardoor het geïsoleerd aanvoelt. Er wordt een architecturale interventie voorgesteld om dit aan te pakken: terwijl we trouw blijven aan het thema van de tegels die in de school aanwezig zijn, wordt er een twist aan toegevoegd. Geïnspireerd door pastelkrijt, is het plan om tegels uit gips te maken en deze vervolgens aan te passen zodat ze waterbestendig zijn. Deze interventie biedt niet alleen een unieke esthetiek, maar overbruggt ook de kloof door het geïsoleerde klaslokaal te verbinden met de algehele sfeer van de school.

Het belangrijkste onderdeel dat moet worden toegevoegd, is om de noodtrap onderdeel te maken van het gebouw en het klaslokaal met het gebouw te verbinden door middel van tegels.

Studie naar tegels

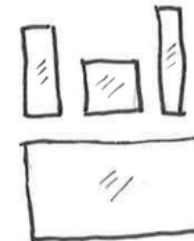
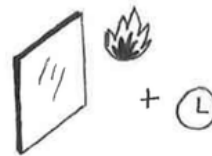
Een grote vraag die naar voren kwam is: hoe worden tegels gebruikt? Waarom gebruiken we tegels? Het is immers een materiaal dat al heel lang wordt gebruikt binnen de bouw en architectuur.

Tegels hebben een aantal goede eigenschappen waardoor ze veel gebruikt worden. Tegels zijn bijvoorbeeld gemakkelijk schoon te maken waardoor ze veel worden toegepast in publieke functies zoals scholen en ziekenhuizen. Bovendien zijn tegels brandwerend en waterdicht, daarom worden ze ook gebruikt in badkamers en zwembaden. Een ander groot voordeel is de lange levensduur van tegels.

Tegels zijn bovendien goed bestand tegen weersinvloeden en kunnen daarom ook buiten gebruikt worden. Tegels worden ook gebruikt om een verhaal te vertellen.

In de schetsen hiernaast worden deze eigenschappen ook weergegeven.

ansichtkaart 3

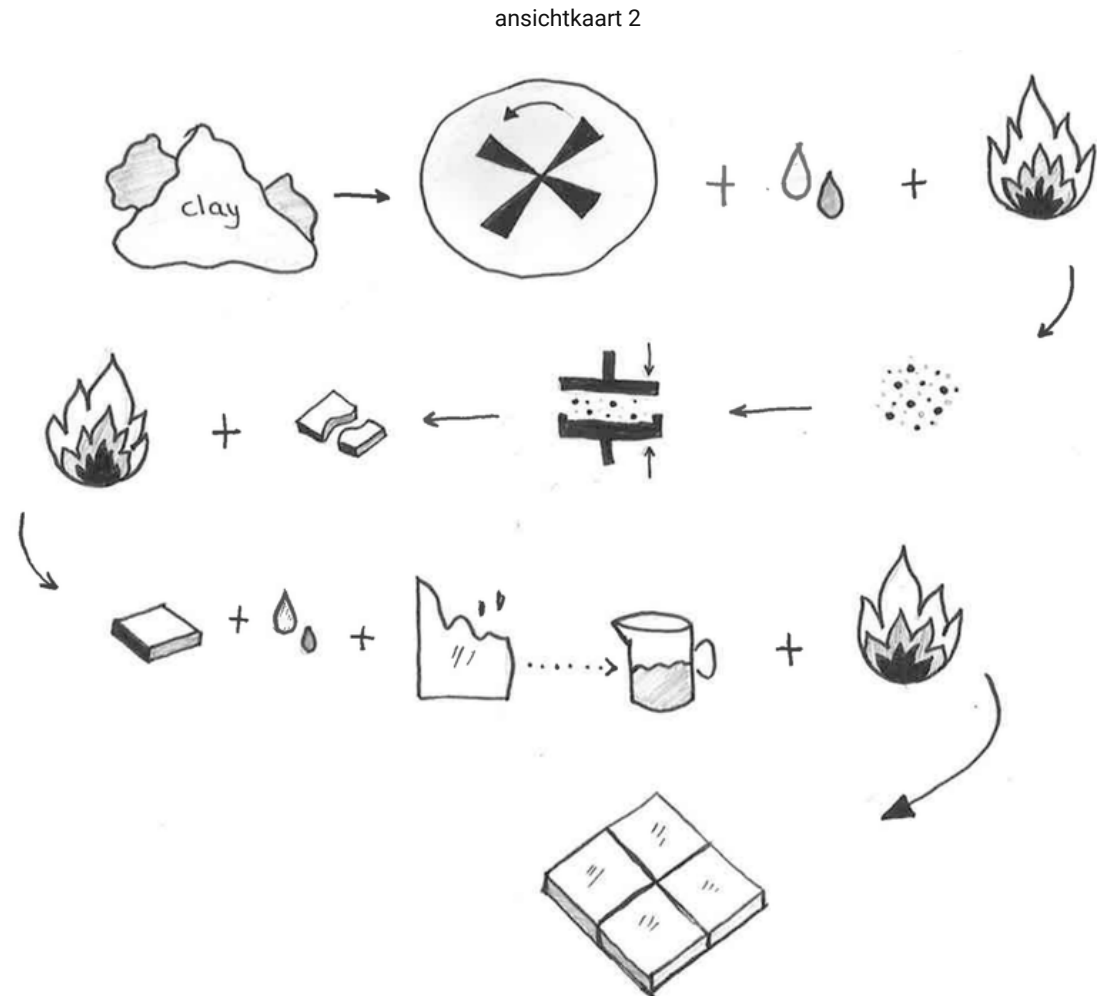

Hoe tegels te maken

Een ander heel belangrijk onderdeel is hoe tegels worden gemaakt. Dit is uiteraard per leverancier verschillend en verschilt ook sterk per bedrijfsgrootte. Wanneer veel machinaal wordt gedaan, verloopt het proces anders dan wanneer veel met de hand wordt gemaakt.

De schetsen hiernaast laten een traditioneel proces zien bij een grote leverancier, die vrijwel alles machinaal doet. Hier zijn de tegels vrijwel allemaal hetzelfde. Er zijn bijvoorbeeld verschillen in het glazuur, maar de afmetingen zullen sterk op elkaar lijken.

Als het handgemaakt is, is elke tegel eigenlijk uniek en is het productieproces totaal anders.

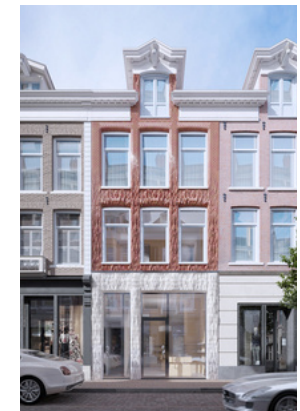
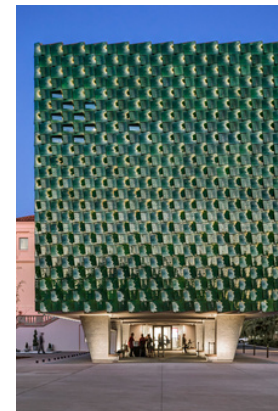
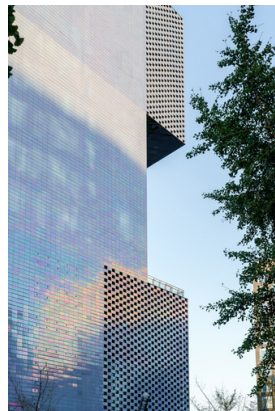
Presentatie tegels

Ik gaf een presentatie over tegels binnen de architectuur. In deze presentatie heb ik 6 referentieprojecten bestudeerd. Hiernaast ziet u de projecten.

Van links naar rechts: The Yardhouse (Assemble Studio), The Fitzroy (Roman en Williams), Het Wisselspoor (Space Encounters), KWGM Cube (MVRDV), Museumuitbreiding (Machado Silvetti) en gevel in Amsterdam (Studio RAP).

Zoals u kunt zien, kunnen met een abstractie van tegels heel verschillende looks worden verkregen.

De manieren van "tegelwerk" zijn totaal verschillend en mag het eigenlijk nog wel eens tegelwerk of liever een gevelement genoemd worden?

Referentieprojecten

Bij het bestuderen van het maken van de tegels heb ik ook naar andere referentieprojecten gekeken. Ook bij deze referentieprojecten werd per project gebruik gemaakt van specifieke methoden.

De Straatmakers in Eindhoven hebben een tegel gemaakt met lokale elementen. Diverse elementen zijn gesorteerd op kleur en vormen door de toevoegingen een soort terrazzotegel. De lokale elementen maken het een super duurzaam project. De weergave van het project is ook erg mooi.

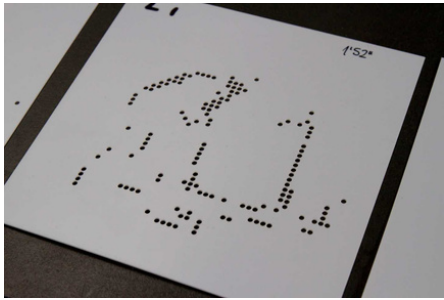
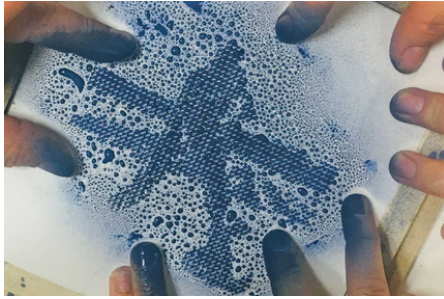
De Claydiggers zijn eigenlijk gemaakt als verhaal op 'traditionele' tegels. De tegel vertelt een verhaal, of meerdere tegels samen vertellen een verhaal.

Bij De Nieuwe Delft is gebruik gemaakt van een nieuwe techniek. Studio Rap gebruikt een 3D-printer om keramiek te printen. Elke tegel wordt door de machine bestuurd en is daarom uniek. Een valkuil is het breken/mislukken van een tegel. Elk stuk is een passend stuk.

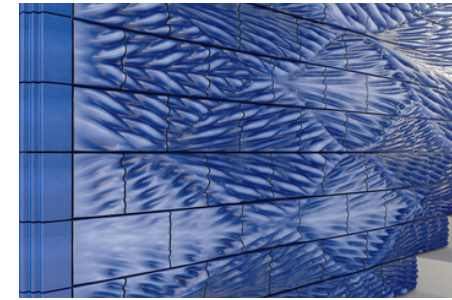
Bij de Eenhoornblokken is er een 3D-patroon op de tegel aangebracht om het tegeleffect en diepte te geven. Ook naar de kleur is veel onderzoek gedaan.

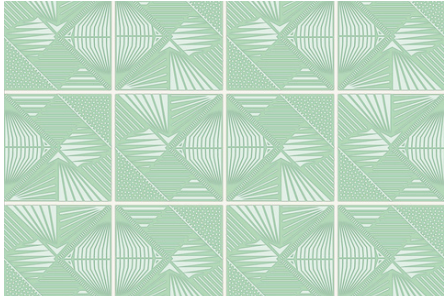
Atelier NL; de Straatmakers, Eindhoven

Atelier NL; de Claydiggers, Harlingen

Nieuw Delfts Blauw, Studio RAP

Eenhoornblokken, Amsterdam, Korth Tielens Architects and Hansje

Tegels van de Excursie naar Brussel en Gent

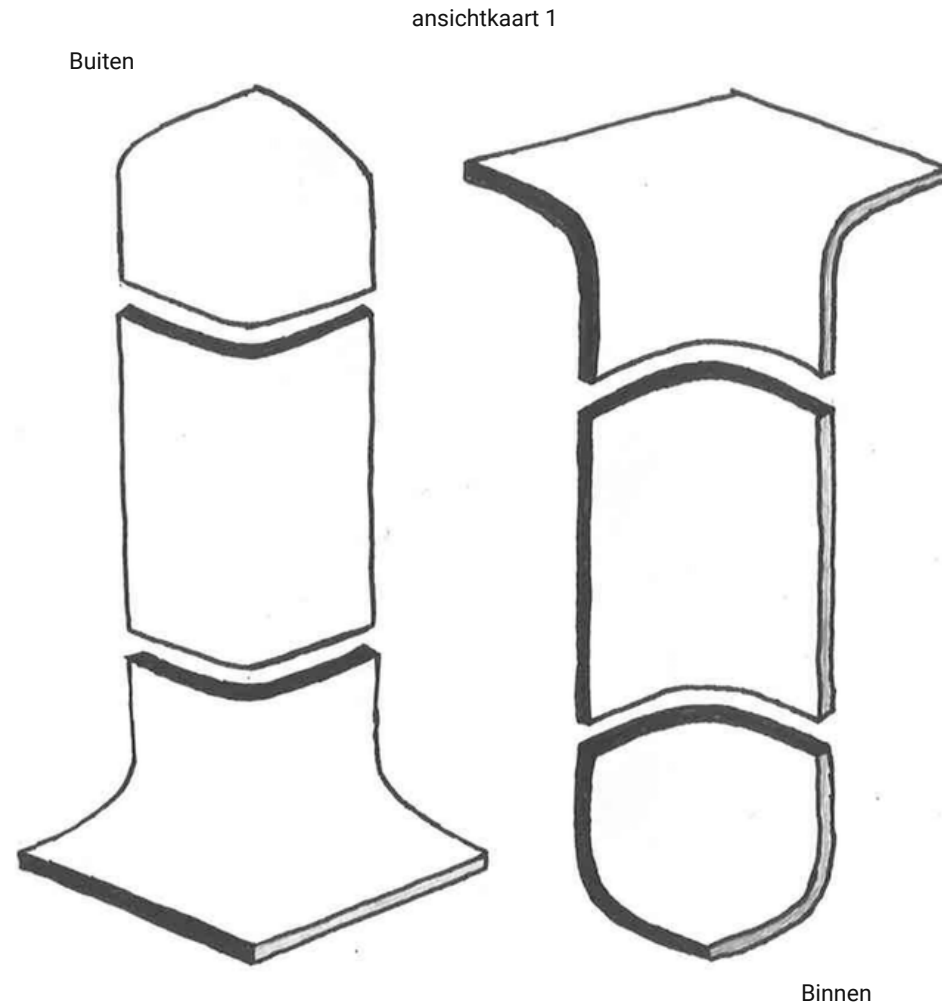
Bestudeer gebogen tegels

Het onderzoek naar de tegels voor mijn project kan worden teruggebracht tot een raster. Het idee is dat de hoeken zo verlopen dat er een doorlopend patroon ontstaat en dat iedere tegel op iedere tegel met elkaar gecombineerd kan worden.

Het formaat van de tegel is gebaseerd op de tegels uit het originele fragment, tegels van 12x12 cm. Naast deze ronde tegel is er gebruik gemaakt van een vierkante basistegel van 11,8x11,8. Inclusief de voeg past deze tegel dan precies in een raster van 12x12cm.

Hiernaast zie je een schets van de 6 bijzondere tegels. Ik heb dus een buiten- en een binnenhoek, met een rechte hoek, een klein hoekje en een grote hoek binnenin.

De tegels passen als een patroon in elkaar, wat erg strak is!

Referenties

Een mooie referentie is D-tile. Ook in keukens en badkamers gebruiken ze tegels met afgeronde hoeken. Ze werken ook met een raster, maar dan op basis van een raster van 15x15cm. Zij beschrijven dat de afmetingen van de ruimte moeten worden afgestemd op hun systeem en niet andersom.

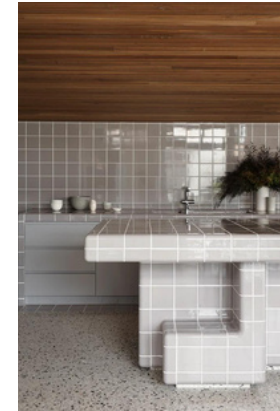
Naast deze tegels hebben ze ook andere bijzondere tegels met een specifieke functie, zoals een in de tegel verwerkte toiletrolhouder.

Wat ik leuk vind aan dit systeem is het eerlijke en strenge maatsysteem en de vintage uitstraling door het kleurgebruik.

De afgeronde hoeken voegen zoveel sfeer toe aan deze elementen. Het lijkt alsof je er uren naar kunt kijken, tenminste dat doe ik.

D-tegel

Studiemateriaal en maken

Het doel is om zelf tegels te maken. Ik ontdekte al snel dat het proces van het maken van keramische tegels zeer intensief zou zijn en zoveel factoren met zich mee zou brengen dat dit binnen het tijdsbestek niet haalbaar zou zijn.

Op dat moment ben ik gaan kijken naar alternatieven die de uitstraling van tegels geven. Zo ben ik met klei gaan werken. Ik kwam al snel tot de conclusie dat het best lastig is om het in een gelijkmatige dikte in een strakke vorm te krijgen. Ik vervolgde mijn zoektocht.

Ik eindigde met gips. Ik ben hier meteen mee gaan experimenteren. Eerst in klein formaat mengen met pigmentpoeder. Ik kwam er al snel achter dat je veel pigment nodig hebt en dat snelle gips best lastig is om mee te werken voor andere kleuren en vormen dan rechttoe rechtaan.

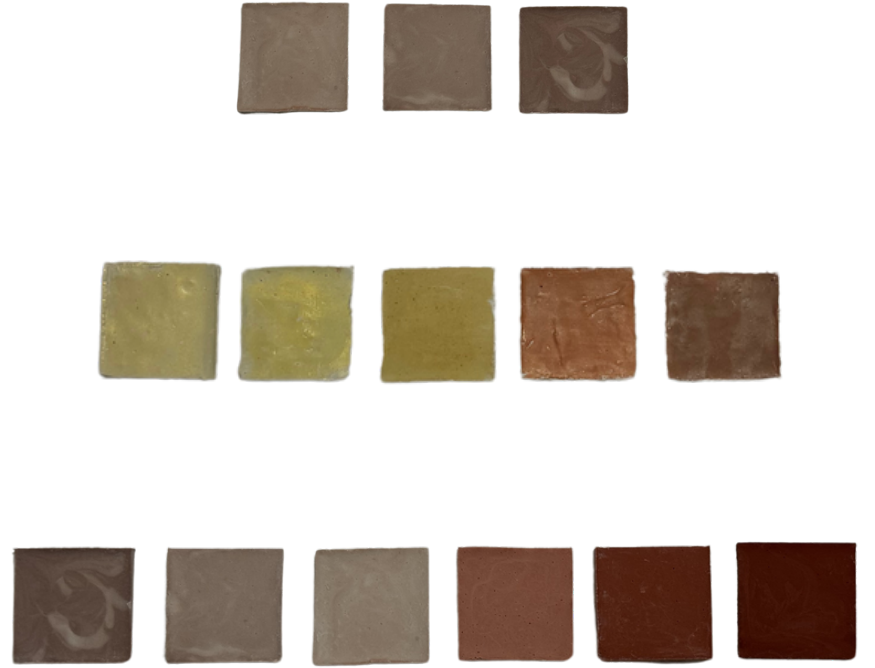
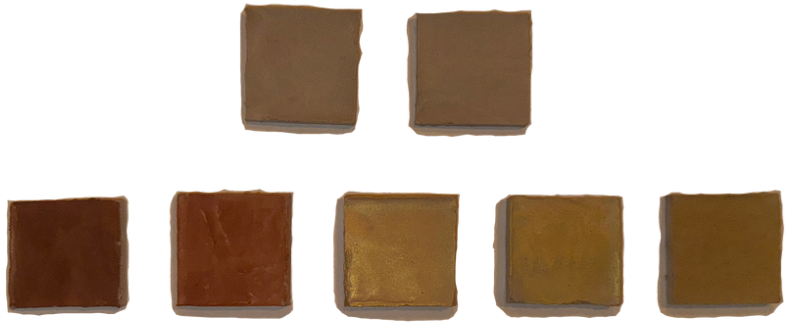
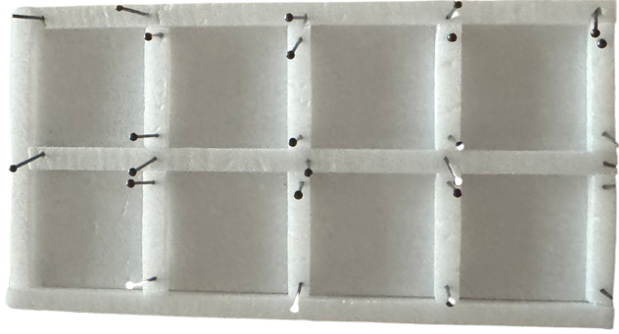
Wat het kleuren betreft ben ik gaan zoeken welke kleur en hoe ik dat moest inkleuren. Daarna op de tegel poederen of door het pleisterwerk kleuren. Ik wilde een door en door kleur, dus kleur door het gips. Brown leek mij geschikt vanwege het gebruik ervan op school.

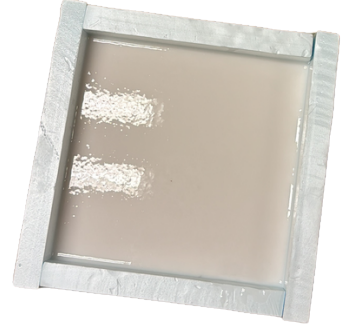
Als tip kreeg ik Acrylic One, dat is makkelijker in gebruik dan gips, makkelijker te kleuren, het hardt snel uit en is zeer sterk en kan met vernis behandeld worden, waardoor het waterafstotend is. Kortom een topproduct voor mijn product, de tegel.

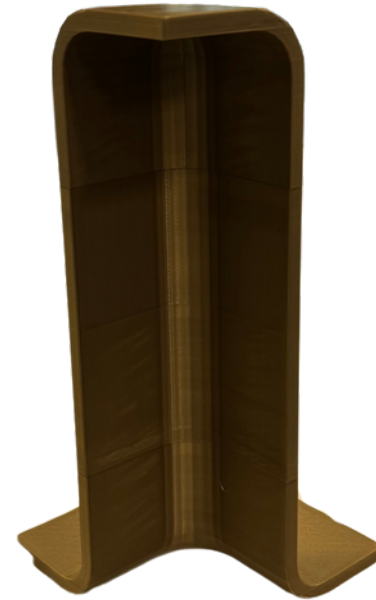
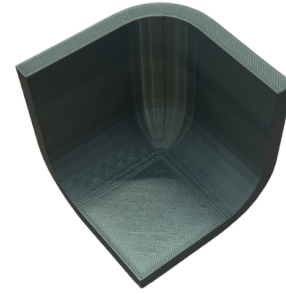
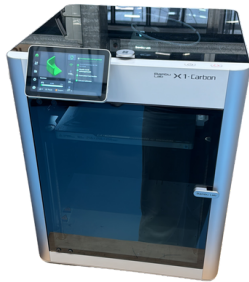
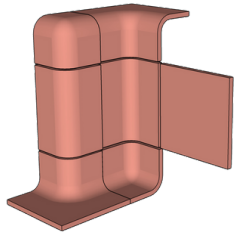
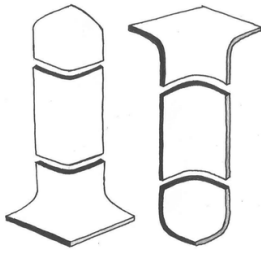

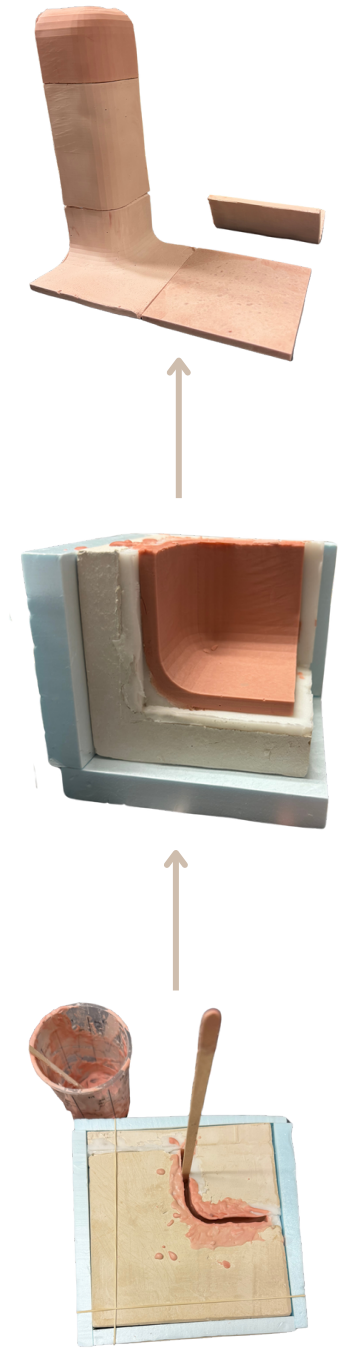
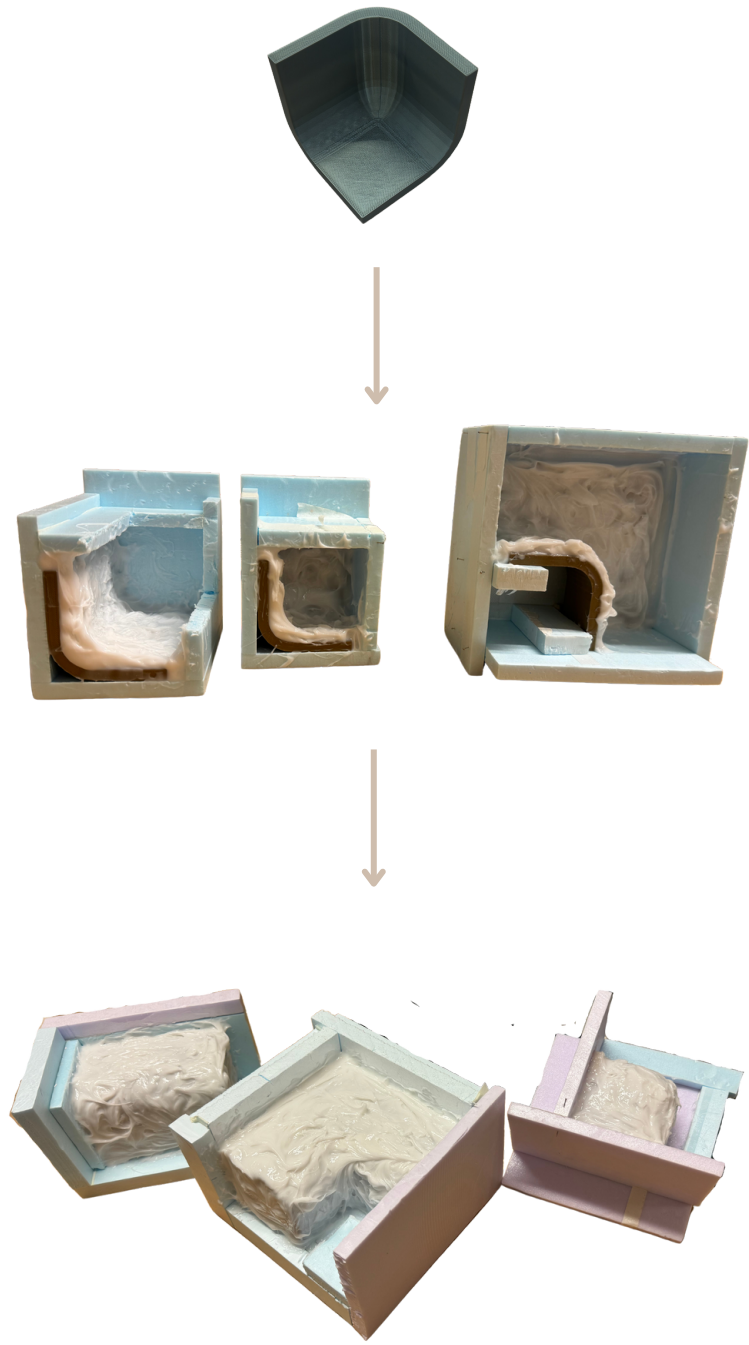
Sterker dan regulier gips Hardt snel uit Kan worden verwerkt tot een buitenproduct Gemakkelijk te kleuren met speciale kleurstof Kan grote batches maken Is extreem vloeibaar tijdens het mengen

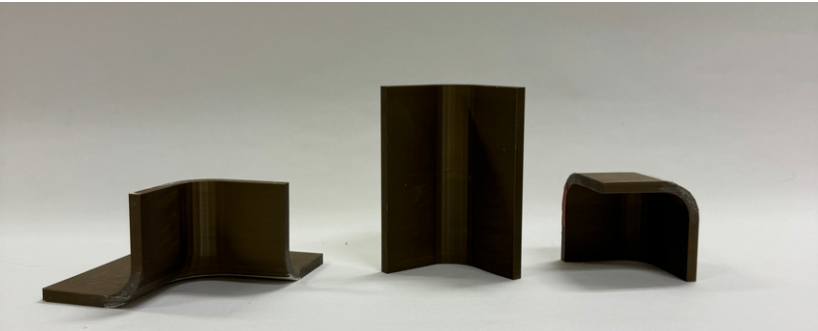

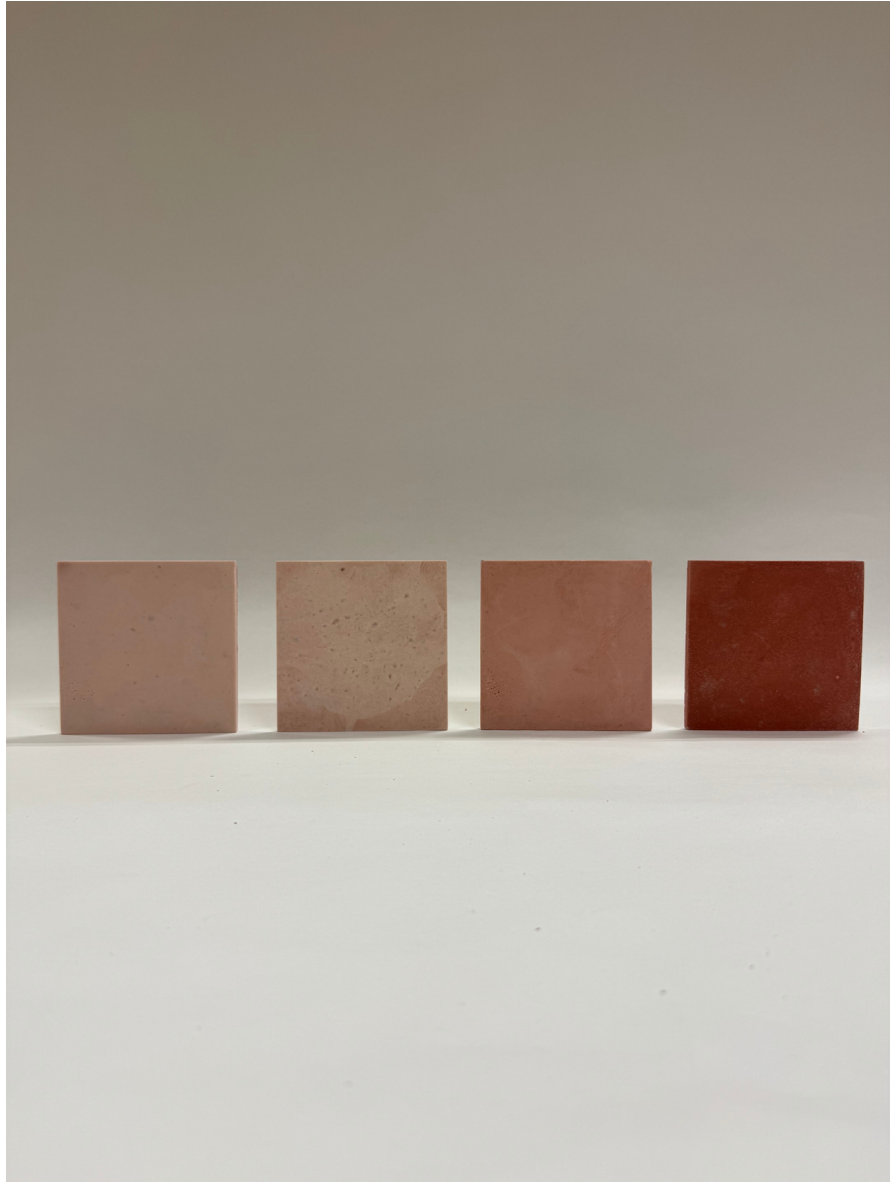

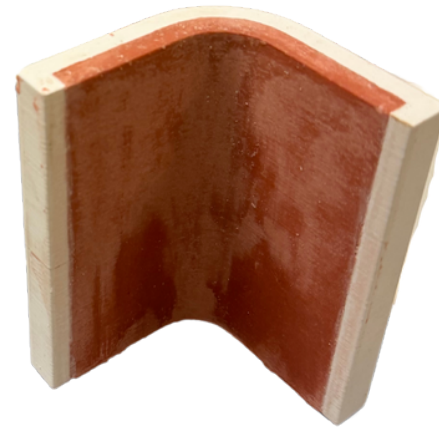
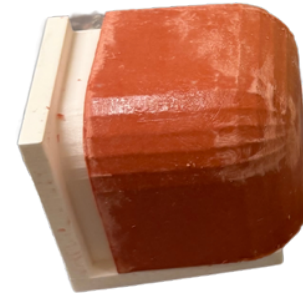
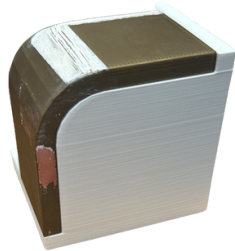
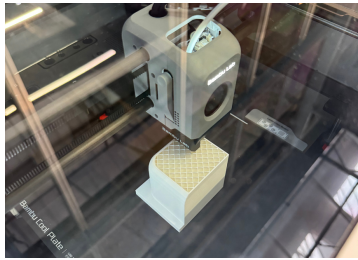
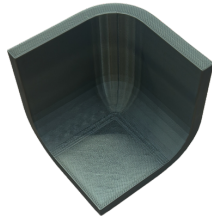

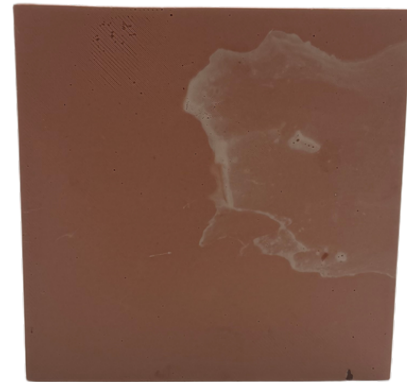
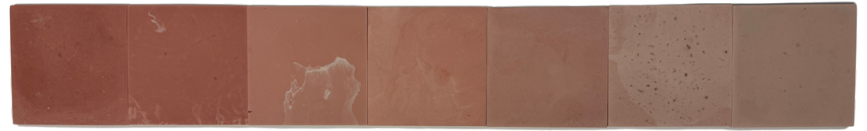

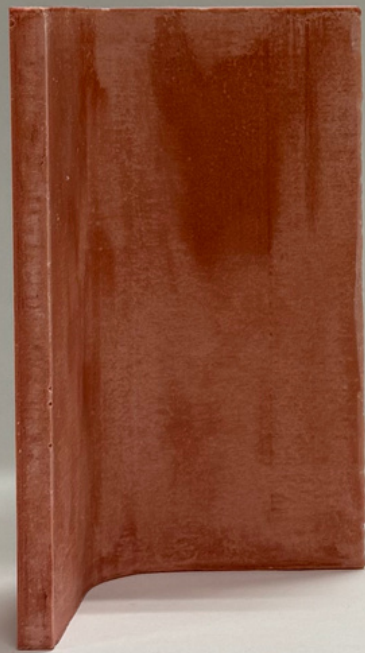

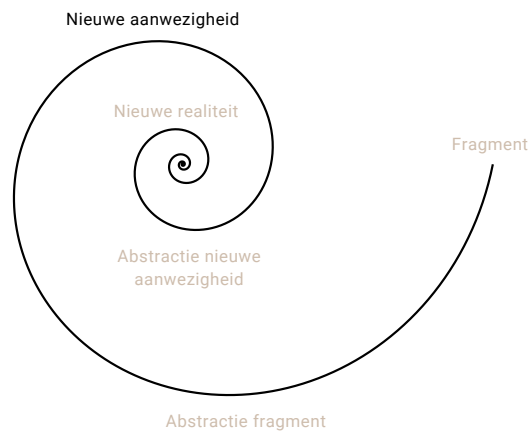
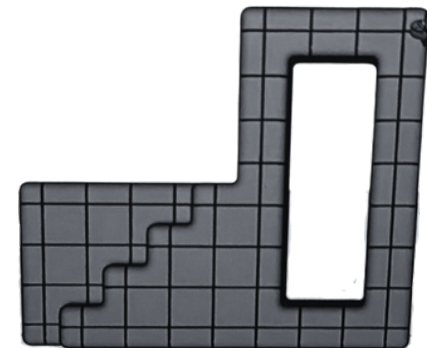
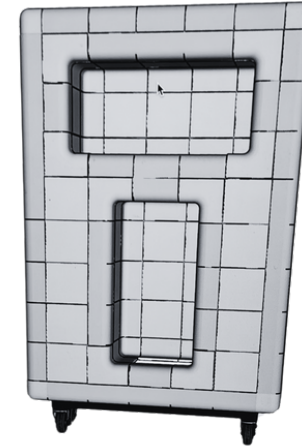
Nieuwe aanwezigheid

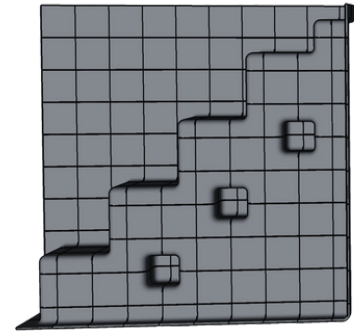
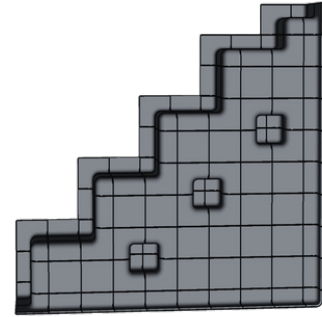
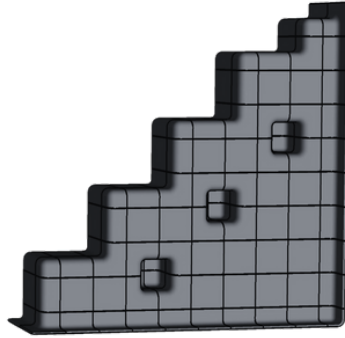
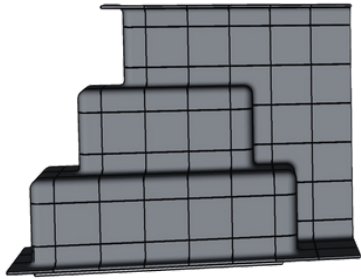
Terwijl ik bezig was met het maken van de tegels, was ik ook bezig met het maken van een object op een nieuwe locatie, namelijk het nieuwe trappenhuis.

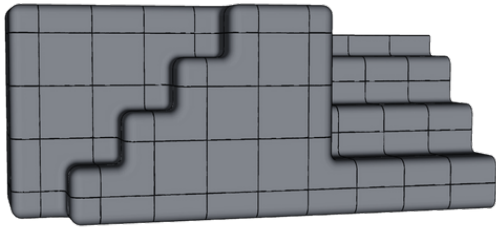
In eerste instantie begon ik met het ontwerpen van een kast. Dit werd al snel heel direct en ingekaderd. Ik moest weer een stapje terug doen.

Na vele ontwerpen heb ik de trap weer toegevoegd en de duidelijke functie van het object losgelaten. Toen ontstond er een vorm waar ik iets mee kon doen. Ook de bouw werd daar een groot onderdeel van.

Ondertussen ging het maken van de tegels wel door, maar dat verliep niet vlekkeloos. De siliconen mallen werkten na de eerste keer niet, dus moest ik een andere manier bedenken.

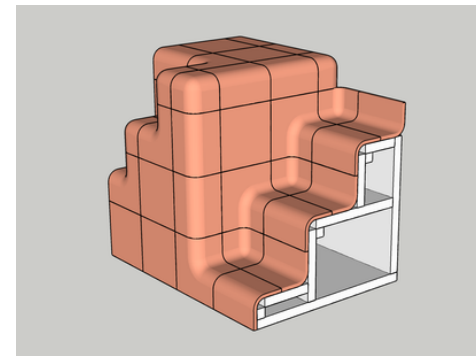
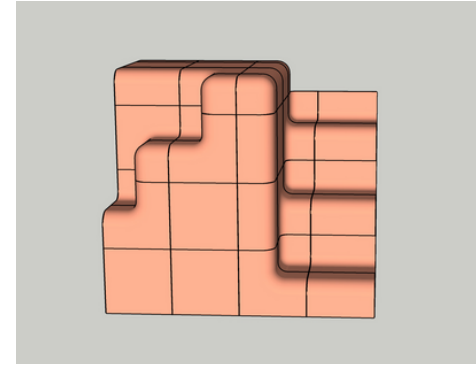
+

+

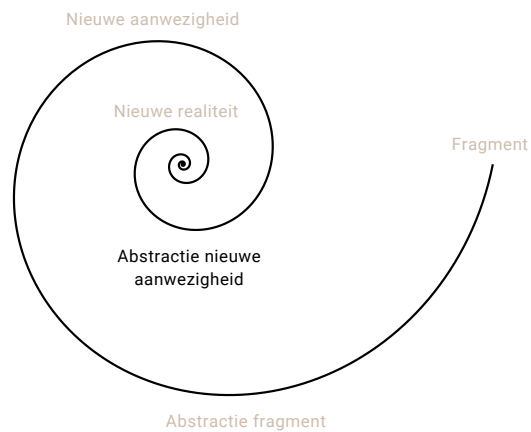
Terracotta

Abstractie nieuwe aanwezigheid

Toen de tegels eindelijk werkten en ik een paar bijzondere vormen had en ze op elkaar begon te leggen en dingen toe te voegen, ontstond er een soort nieuwe wereld. Deze tegels kunnen veel meer zijn dan alleen een kastbekleding die ik had kunnen doen.

Je kunt zoveel bedenken met deze tegels door ze in een andere schaal en perspectief te plaatsen. Zo ontdek je dat de tegels van alles kunnen vertegenwoordigen. Je gaat eigenlijk beseffen dat alles om ons heen met architectuur te maken heeft. Ieder gebouw, kamer of meubelstuk heeft hier bijvoorbeeld mee te maken. Ik begon de tegels opnieuw op verschillende schalen te plaatsen en creëerde daarbij het object dat uit het oorspronkelijke fragment naar voren kwam, een object gemaakt van tegels met afgeronde hoeken.

Referentie

Een hele goede referentie voor het beeld dat ik wil bereiken is het werk Amsterdam Allegories van Studio Ossidiana. De modellen hebben gevoel voor schaal door attributen.

Een ander belangrijk punt is om de modellen te visualiseren door foto's te maken. Iets wat ik ook wil gebruiken.

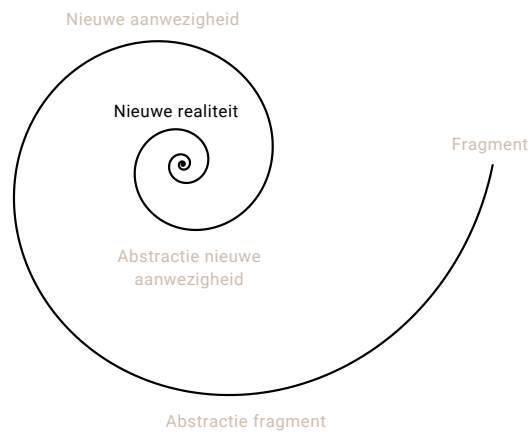

Nieuwe realiteit

Zoals vermeld in de tekst hierboven, gaat de nieuwe realiteit over wat de tegels zouden kunnen zijn als je ze in een andere context of perspectief plaatst.

De tegels die uit het fragment van de school tevoorschijn komen, kunnen zo een gevelement, een deel van de kamer, een meubelstuk, maar ook een heel gebouw voorstellen.

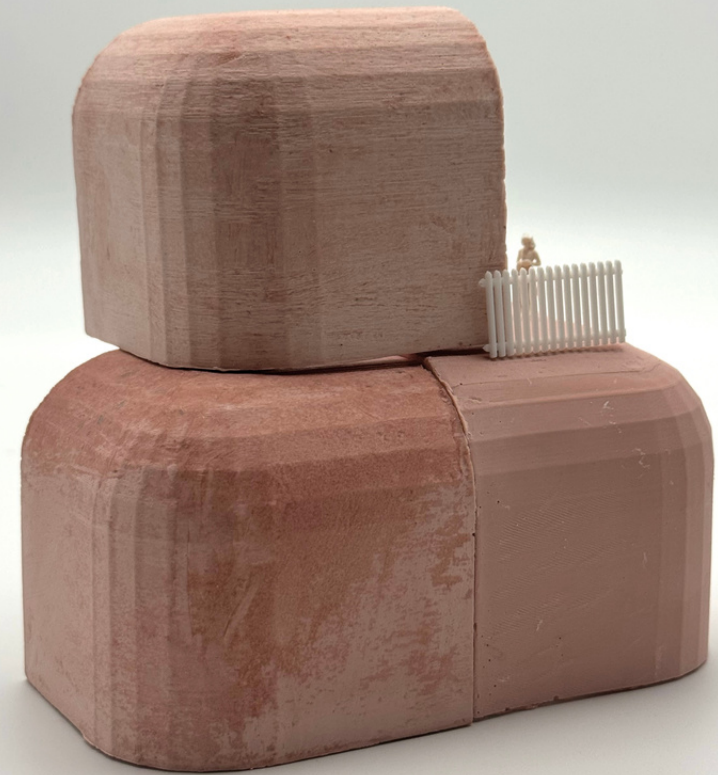
De schalen die verder zijn uitgewerkt; schaal 1 op 100, schaal 1 op 20, schaal 1:10 en schaal 1:5. Tijdens de presentatie wordt ook de print hiernaast opgebouwd en dus 1:1 te zien.

Schaal 1:100

Op een schaal van 1 tot 100 vertegenwoordigen de tegels eigenlijk een heel gebouw of een hele kamer. Daarnaast kan het ook een deel van de infrastructuur weergeven.

De witte miniatuurafbeeldingen geven een gevoel van schaal in deze foto's.

1:100

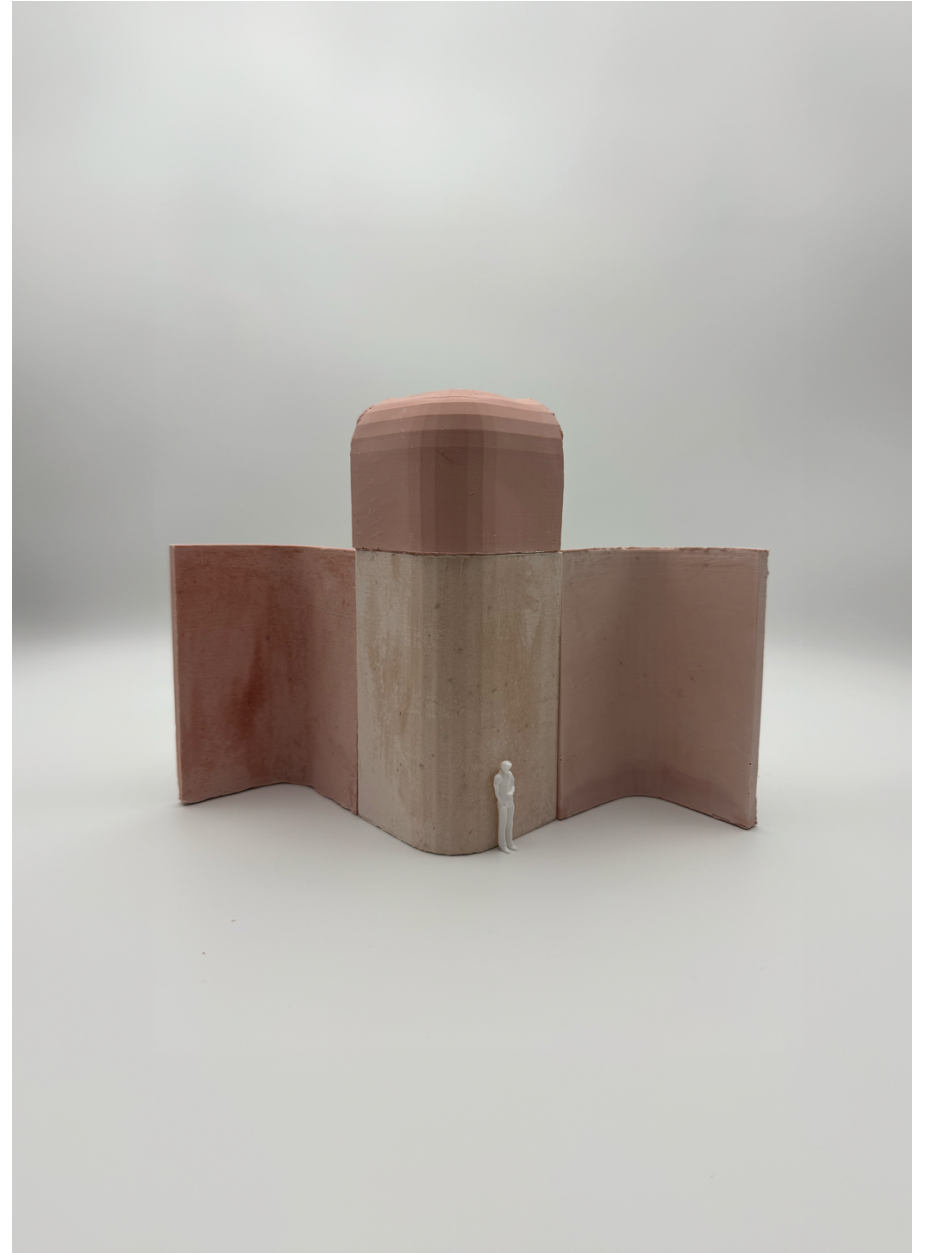
Schaal 1:20

Op een schaal van 1 tot 20 vertegenwoordigen de tegels een deel van de gevel. Op de platen lees je bijvoorbeeld duidelijk het idee van de plint af.

De toevoeging van ramen zorgt ook voor extra fantasie.

1:20

Schaal 1:10

Op een schaal van 1 tot 10 vertegenwoordigen de tegels feitelijk een deel van een kamer. Op de plek hier rechts zijn de panelen bijvoorbeeld voor een tentoonstellingsruimte, maar het zou ook een roomdivider kunnen zijn.

Wanneer je het in een buitencontext met kinderen plaatst, kan het een speeltuin voorstellen.

1:10

Schaal 1:5

Op een schaal van 1 tot 5 vertegenwoordigen de tegels daadwerkelijk onderdelen binnen het interieur. Het kunnen meubels zijn zoals een tafel, stoel en bank aan de rechterkant, maar het kan ook een boekenplank voorstellen.

Uiteraard kan hij ook buiten gebruikt worden.

1:5

Deze studio is een collectieve werkplaats waar het maken centraal staat. In een reeks van maquettes en mock-ups verkennen wij een bestaande context. Door herinterpretatie, aanvullingen en aanpassingen, komen we tot een ontwerp dat het bestaande.

De studio 'Make/Shift' stelt dat het maken op zichzelf een waardevolle ontwerpstrategie is, waarin nieuwe perspectieven kunnen ontstaan.

"We starten het project met het creëren van een maquette van het bestaande academiegebouw, waarbij een specifiek element wordt gekozen als basis. Door dit element in verschillende stappen te abstraheren, los te koppelen van zijn oorspronkelijke context en te herinterpreteren in een nieuwe omgeving, ontwikkelt het ontwerp zich geleidelijk. Dit proces vindt bewust en intuïtief plaats, resulterend in een nieuwe realiteit in de vorm van een concrete 1:1 mockup, zoals een object of meubel."

Het doel is om deze mockups een plaats te geven op verschillende locaties in het academiegebouw. Deze benadering bevordert het verkennen van alternatieve perspectieven en creëert ruimte voor experiment en transformatie binnen een bestaande architectonische context.

